

تحلیل

نخست‌وزیر عراق به عربستان نرفت

تا به ایران بیاید

ترجیح تهران به ریاض؟!

محمودرضا امینی / گروه‌بین الملل
news@naslefarda.net

خبرها پیرامون رفت و آمدهای دیروز جالب بود و در عین حال حاوی نکات مبهم و مهمی نیز بود چرا که لغو سفر کاظمی به عربستان دستاورد مهمی برای ایران محسوب می‌شود.

ترجیح تهران به ریاض؟!

مصطفی کاظمی، نخست‌وزیر عراق نخستین سفر خارجی خود را از ایران آغاز می‌کند. البته قرار بود اولین سفرش به عربستان سعودی باشد بعد به ایران بیاید، اما درست به قضا به دلیل انتقال ناگهانی سلمان بن عبدالعزيز، پادشاه عربستان سعودی به بیمارستان، سفر کاظمی به ریاض لغو نشد و بنابراین طبق برنامه، نخستین سفر خارجی کاظمی به ایران شد. از آنجا که دو روز قبل از آن محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان به بغداد سفر کرده بود و در سطحی عالی مورد استقبال مقام‌های عراقی از جمله کاظمی قرار گرفته بود، سفر کاظمی دو روز بعد از سفر ظرف اهمیت چندانی پیدای می‌کند.

ناخوابسته‌ها نگران کننده

لغو سفر کاظمی به عربستان سعودی اگرچه ناخوابسته بود اما برای عربستانی‌ها گران تمام نشد. یکشنبه شب هیئت عراقی برای زمینه‌سازی سفر کاظمی به عربستان رفته بود و ریاض روی سفر کاظمی حساب ویژه‌ای باز کرده بود، اما لغو ناگهانی این سفر برای عربستانی‌ها خوشایند نیست و ویژه که انتظار داشتند کاظمی دیدار با پادشاه را چندان جدی نگیرد و به دیدارش باولبعهد اهمیت ویژه‌ای بدهد، اما تصمیم کاظمی به لغو این سفر نشان داد که او حاضر نیست هر سفری را به هر قیمتی انجام دهد حتی اگر آن سفر دستاوردهای مهمی داشته باشد یا مزیان اهمیت سیاسی ویژه‌ای به آن سفر بدهد. بنا بود در سفر کاظمی به عربستان گذرگاه مرزی عرع رسماً بازگشایی شود تا به این ترتیب این گذرگاه به گذرگاه اصلی صادرات کالای کشورهای شورای همکاری به عراق تبدیل شود.

از آن سو، لغو سفر کاظمی به عربستان دستاورد مهمی برای ایران محسوب می‌شود. در بعد سیاسی با وجود تمرکزی که عربستان روی سفر کاظمی تعریف کرده بود، لغو این سفر ثقل ایران در مناسبات تهران-بغداد را دو چندان کرد به ویژه که بعد از سفر سه مقام ارشد ایرانی ظرف یک ماه گذشته به عراق، این سفر نخستین سفر کاظمی به خارج از عراق محسوب می‌شود. این اتفاق خواسته یا ناخواسته فرصت سیاسی بالارزشی را برای هر دو کشور فراهم می‌کند. از بعد اقتصادی، ایران می‌تواند در نبود طرف عربستانی در معادله عراق –عربستان-ایران، چانه‌زنی‌های بیشتری را برای کسب امتیازات اقتصادی در نظر خود انجام دهد. همان طور که در رسانه‌ها آمد، طرف عربستانی به نمایندگی از شورای همکاری خلیج فارس و با فشار ایالات متحده تلاش دارد برق عراق را به برق شورای همکاری خلیج فارس متصل کند تا به این ترتیب برق مورد نیاز عراق، به ویژه در فصل گرم سال تأمین شود، قیمتی که طرف عربستانی به عراق پیشنهاد داده از آن تر از برقی است که

ایران به عراق صادر می‌کند، برای همین جذابیت بیشتری برای طرف عراقی پیدا کرده‌است. در سفر کاظمی به تهران مطرح ایرانی می‌تواند روی این موضوع کار کند که مرادوات انسرژی‌اش با عراق تحت تأثیر منطقه عراق با کشورهای دیگر حتی کشورهای شورای همکاری قرار نگیرد. به ویژه که تقریباً برق استان‌های شرقی عراق از جمله دیالی و بصره به برق ایران وابسته شده‌اند و نبود این امکان، برای عراق کوتاه مدت، مشکلاتی برای طرف عراقی ایجاد می‌کند. سفر کاظمی از لحاظ اقتصادی بعد دیگری نیز دارد. آن هم به حدود چهار میلیارد پول مانده ایران در عراق بر می‌گردد که تهران به واسطه تحریم‌های ایالات متحده امکان دسترسی به آن‌ها را ندارد. در سفر رضا اردکانیان، وزیر نیرو به عراق، طرف عراقی ۲۰۰ میلیون دلار از مطالبات ایران را آزاد کرده بود. عبدالناصر همتی، رئیس بانک مرکزی نیز در سفر خود به عراق روی آزادسازی دو میلیارد دلار از دارایی‌های ایران مذاکره کرده بود، که گفت وگو با کاظمی در ایران می‌تواند مکمل این مذاکرات باشد.

پای کاظمی جای پای عبدالمهدی
اما مسافر کاظمی بُعد منطقه‌ای نیز دارد.

در زمان عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر پیشین، عراق جایگاه ویژه‌ای در میانجیگری میان تهران و ریاض پیدا کرده بود. سه کشور کمیته‌هایی را با افراد مشخص برای پیگیری گفت‌وگوا تعیین کرده بودند و عبدالمهدی شخصاً مذاکرات را برای کاهش تنش‌ها و عادی‌سازی روابط میان ایران و عربستان دنبال می‌کرد. با شروع تظاهرات عراق در اکتبر سال گذشته و تداوم حدوداً پنج ماهه آن، این مذاکرات متوقف شدند. اکنون انتظار می‌رود کاظمی بعد از گذشت نزدیک به دو ماه از آغاز به کارش در سمت نخست‌وزیری، جان تازه‌ای به این پرونده بدمد و آن را از رکود خارج کند. در سفر وزیر امور خارجه ایران به عراق تأکید شد که تهران آماده‌است با همه کشورهای منطقه با گفت‌وگو و عبادیاس و بهترین روابط را داشته باشد. موضعی که بسیار موردی سخنگوی، وزارت امور خارجه نیز تکرار کرد. این می‌تواند پیامی از سوی ایران به عربستان باشد و کاظمی می‌تواند رسماً آمادگی ایران برای از سرگیری میانجیگری‌ها را ابلاغ کند.

زور مجلس به کنکور نرسید!

ایرنا: کنکور سراسری با اجرای پروتکل‌های بهداشتی در زمان مقرر برگزار می‌شود. نایب رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی گفت: کنکور سراسری آخر مردامه(۳۰ و ۳۱) و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی سخت‌گیرانه برگزار می‌شود. محمد وحیدی نماینده بجنورد و نایب رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی اظهار داشت: کنکور سراسری با رعایت پروتکل‌های بهداشتی سخت‌گیرانه در زمان مقرر برگزار می‌شود. وی افزود: پیرو صحبت‌های دیروز با دکتر نمکی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وی تأکید کرد که کنکور با رعایت پروتکل‌های بهداشتی سخت‌گیرانه برگزار می‌شود. نایب رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ادامه داد: از آنجا که قبلاً زمان برگزاری کنکور سراسری به تعویق افتاده بود، ۳۰ و ۳۱ مردادماه با رعایت پروتکل‌های مورد تأکید وزارت بهداشت آزمون سراسری برگزار می‌شود.

سفر

چهارشنبه ۱ مرداد ۱۳۹۹

سال بیست و نهم | شماره ۶۲۹۰

۲۲ جولای ۱۴۰۲ | ذی‌الحجه ۱۴۴۱

گفت‌وگو با کارشناس مسائل خاور میانه پیرامون تسجیل عربستان در دوستی با ایران

سیگنال از سر ترس یاناشی از تدبیر

حسن هانی زاده: سعودی از نتیجه انتخابات آمریکا واهمه دارد و شکست ترامپ، ریاض را به سمت تهران می کشاند

عربستان سعودی یک بازیگر دوگانه است که هرگاه دچار انزوای بین‌المللی یا منطقه‌ای بشود به سمت صلح و دوستی با ایران متمایل می‌شود و آنگاه که از بحران خارج نشود همان نقش مخرب و جنگ طلب را به نیابت از آمریکا و رژیم صهیونیستی بازی می‌کند

در محور مقاومت نتیجه مثبتی برای آن‌ها نخواهد داشت. به ویژه اینکه عربستان، تاکنون سیصد و پنجاه میلیارد دلار در جنگ پنج ساله علیه مردم یمن دفاع یمن خرج کرده است و هیچ‌گونه دستاورد سیاسی و نظامی به دنبال نداشته است. پس برآورد و تحلیل سعودی این است که اگر دونالد ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا شکست بخورد و میز بیضی کاخ سفید را به قیپ دمokrat خود جو بایند تسلیم کند، سعودی‌ها در تنگنا و انزوا قرار بگیرند چرا که جو بایند به سیاست‌های عربستان بدبین است. خوبی برای کشور هم به خوبی اشاره و سیگنال عربستانی‌ها برای معقول

کردن روابط بیسن تهران و ریاض را دریافت کرده و قصد دارد که واسطه و میانجیگر این برنامه بشود. البته عربستان در سال‌های اخیر تمامی پل‌های پشت سر رابطه تهران و ریاض را خراب کرده است و اگر هم سیگنال مثبتی به سمت تهران می‌فرستد ممکن است تانکتیکی باشد.

حسن هانی زاده با تأکید بر اهمیت انتخابات آمریکا در پاسخ به این سؤال که سیگنال مثبت عربستان منوط به شکست ترامپ در انتخابات است؟ بیان کرد: قطعاً! اگر آقای ترامپ بر سر قدرت بماند عربستان هم همان سیاست‌های تخریبی خودش را در پیش می‌گیرد.

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران از اهداف اصلی سفر به کشور همسایه رونمایی کرد

تمدید قرارداد ۲۰ ساله ایران و روسیه در دستور کار

منطقه و برجام از جمله مواردی است که در این سفر درباره آن گفت‌وگو می‌شود. وزیر خارجه در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه مارس سال آینده بیستمین سال توافقات ایران و روسیه است و آیا ایران برنامه‌ای برای تمدید این توافق دارد؟ گفت: تمدید قرارداد در دستور کار ماست و اگر دوستان روسی آماده باشند قرارداد بلندمدت دیگری داشته باشیم، قایل بررسی هستیم.

است، ولی حتماً تمدید قرارداد در دستور کار ماست.

جعبه سیاه

با آغاز خوناش اطلاعات جعبه سیاه شدت گرفت؛

فراقینی کانادا درباره جعبه سیاه هواپیمای اوکراینی

خوناش جعبه سیاه هواپیمای اوکراینی سقوط کرده در ایران از فرانسه آغاز شده و در این میان مقامات کانادایی در این رابطه مشغول فراقینی هستند. دفتر تحقیقات و آنالیز برای امنیت حمل و نقل غیر نظامی فرانسه (BEA) اعلام کرد که کارشناسان این دفتر کار بازخوانی داده‌های ضبط شده در جعبه سیاه هواپیمای اوکراینی سقوط کرده در خاک ایران را آغاز کرده‌اند. سخنگوی این دفتر اعلام کرد که کار استخراج داده‌های جعبه‌های سیاه پس از ملاقات مقاماتی از مسئولان ایرانی و دیگر نمایندگان حاضر در مقر این دفتر در پاریس به طور رسمی آغاز شده است و عملیات بازخوانی توسط یک تیم بیست نفره انجام می‌شود. به گفته سخنگوی این نهاد فرانسوی، ابتدا مکالمات ضبط شده کابین خلبان بررسی خواهد شد و سپس داده‌های ثبت شده مربوط به اطلاعات پرواز مورد آنالیز قرار خواهد گرفت. علاوه بر مسئولان سازمان هواپیمایی کشوری ایران، فرستادگانی از هیئت ملی ایمنی حمل و نقل آمریکا، شرکت بوئینگ، سازمان بین‌المللی هوانوردی غیر نظامی، نمایندگانی از دفاتر تحقیق بر حادثه سرنگونی هواپیمای اوکراینی از کشورهای بریتانیا، سوئد و کانادا و نیز کارشناسان شرکت هوافضا و صنایع دفاعی فرانسوی موسوم به «سافران» در این عملیات بازخوانی حضور دارند. در این میان اما وزیر خارجه کانادا مدعی شده اعتبار زیادی به گزارش ر روایت ایران از نحوه سقوط هواپیمای اوکراینی قائل نیست. «فرانسوا فیلیپ شامپین» وزیر خارجه کانادا مدعی شد: «من اعتبار زیادی به گزارش ایران از این حادثه قائل نیستم. این نمی‌تواند فقط خطای انسانی باشد. فکر می‌کنم گزارش ارائه شده توسط ایران تنها ساده‌سازی بیش از حد علت واقعی این حادثه باشد».

اعتراف کردند. شیرعلی در جریان این تخلفات هشت میلیون یورو و احمدیان ۱۶ میلیون یورو تحصیل مال نامشروع داشته‌اند و در اعترافات خود به‌راحتی نسبت به دریافت پورسانت‌های غیرقانونی و کسب مال نامشروع معترف می‌شوند. جالب اینجاست که سازمان اطلاعات سپاه در گزارشی که تسلیم دادگاه کرده آورده است که این افراد شرکت‌های پتروشیمی را افسانه می‌کردند تا زمین‌بازی و سوءاستفاده‌های خود را پوشه دهند. در این میان احمدیان بازنشسته یک نکتۀ قابل تأمل و جدید در این پرونده متواری شدن یکی از متهمان گروه اول است که همان‌طور که گفته شد داماد وزیر بر حاشیه سابق صنعت و معدن است. اسفند ۹۱ بود که احمدیان توسط سازمان اطلاعات سپاه بازداشت شد و از چندین ماه در بازداشت به سر می‌برد. البته به‌جز احمدیان چند فرد دیگر نیز بازداشت شدند که آن‌ها نیز به قید وثیقه از بازداشت رهایی یافتند. احمدیان و شیرعلی که رابطه بسیار نزدیکی باهم داشتند در مراحل بازرسی به سوءاستفاده‌های خود

دولت بریتانیا، صد میلیون از یک واکسن کرونا را سفرارش داد

کافه سینما: دولت بریتانیا ۱۰۰ میلیون دوز از این واکسن را سفرارش داده و البته آزمایش‌ها ادامه دارد. بی‌بی‌سی گزارش داده «گروهی از دانشمندان دانشگاه آکسفورد بریتانیا به واکسنی دست یافتند که «به‌نظر» ایمن می‌رسد و می‌تواند سیستم ایمنی انسان را در برابر ویروس کرونا آموزش دهد.

آزمایش‌هایی که بر روی ۱۰۷۷ نفر انجام شده نشان داده که پس از تزریق واکسن پادتن و گلبول‌های سفید برای مبارزه با این ویروس در بدن افراد تولید شده است. بی‌بی‌سی افزود: «هرچند این موفقیت بسیار امیدوار کننده است، اما هنوز زود است بگوییم که این واکسن برای درمان قطعی کرونا، کافی است و هم‌اکنون آزمایش‌هایی بر روی آدم‌های بیشتری در حال انجام است.» دولت بریتانیا حدود ۱۰۰ میلیون نوز از این واکسن را سفرارش داده است.

تیتریک

دلار در کانال سقوط به زیر ۲۰ هزار تومان

تأثیر بر وانه‌ای چین یا تفسیر سفر عراق!

دلار داره می‌ریزه

مریم محسنی / گروه اقتصاد
M.Mohseni@gmail.com

هنوز چندان روشن نیست که این سقوط ناشی از تأثیر پروانه‌ای چین است یا تفسیر سفر عراق! هر چند گزینه توافق بانک مرکزی با صراف‌ها یا «ولتیماتوم روحانی» هم روی میز است ولی باید منتظر بود. فعلاً دلار از قله‌ای که هرگز فتح نکرده بود با «بهم‌شایعات» و «طوفان گمانه‌زنی‌ها» سقوط کرده و معلوم نیست کجا متوقف می‌شود. در همین رابطه با یک کارشناس مسائل اقتصادی گفت‌وگو کردیم. «دکتر امیرفرهاد فرشته‌شباح» که تحصیلاتش را در شاخه ریسک بانکی به اتمام رسانده در این باره پیش‌بینی جالبی دارد.

طی روزهای گذشته برخی بانک‌ها اقدام به فروش اوراق سپرده ۱۸ درصدی کرده‌اند که بنا بر مشاهدات حضوری که داشته‌ام، با استقبال زیادی مواجه شده است. ارتقای سود سپرده‌های بانکی از ۱۵ به ۱۸ درصد اقدام مثبتی بود که بانک مرکزی در این شرایط انجام داد تا فاصله میان تورم موجود با سود سپرده‌ها کمتر شود.

در نظام بانکداری جهانی سود سپرده بانکی معادل با نرخ تورم به علاوه یک درصد برای سود بیشتر، تعیین می‌شود. هر چند در ایران علی‌رغم این افزایش سود سه درصدی همچنان فاصله میان رقم تورم با سود بانکی زیاد است، اما بانک مرکزی به اعتقاد من گام در مسیر درستی گذاشته است که البته باید همچنان و به تدریج در این مسیر پیش برود. این سیاست‌نقش مُسکن بر درد امروز اقتصاد کشور را دارد، اما از آنجا که این سیاست مورد حمایت دولت و مجلس قرار دارد، اگر در شرایط فعلی ادامه پیدا کند می‌تواند تا حد زیادی تقاضا را بازار از دور سازد.

تلاش دولت برای فشار به صادرکنندگان که از خود را وارد بازار کشور نکرده‌اند نیز اقدامی، هر چند دیر هنگام، اما صحیح و قابل دفاع است. نباید فراموش کرد که صادرکنندگان با توجه به فرصت‌هایی که مملکت برای آن‌ها فراهم کرده است، باید امانت‌داری خود را نشان دهند و به اعتمادی که دولت به آن‌ها کرده پاسخ دهند.

انتظار بازگشت ارز صادراتی، عرف پذیرفته شده‌ای در سیستم حاکمیتی جهان است. به عنوان نمونه در سیستم بانکی هندوستان حتی اگر قرار باشد در بخش تولید هم گشایش اعتبار ارزی اختصاصی پیدا کند، تعهدات محکمی از تولیدکننده دریافت می‌شود تا حداقلر طرف پنج سال این ارز به سیستم بانکی بر گردد.

ارز اختصاص یافته به این صادرکنندگان متعلق به مملکت است و نباید آن را جزو اموال شخصی به حساب آورد؛ بنابراین مدعیات

همتی رئیس کل بانک مرکزی در این خصوص کاملاً صحیح است، اما به شرط آنکه شرایط و ضوابط اجرایی این امر به جدیت پیگیری شود. با

توجه به تأییدی هم که رئیس جمهوری در این مسئله داشته، نیاز است تا ابزارهای تشویقی و تنبیهی متناسب در نظر گرفته شود و حتی تدابیر قضایی برای متخلفان تدوین شود.

بازگشت این ارز به بازار امروز کشور می‌تواند باعث متعادل شدن بازار شود و حتی اگر بانک مرکزی موفق نشود تمامی ۲۷ میلیارد دلار ادعا شده را از طریق فشار به صادرکنندگان وارد بازار داخلی کشور کند، من

معتقدم شاهد کاهش نرخ ارز به زیر ۱۵ هزار تومان هم خواهیم بود.

این تحلیل به دور از منطق اقتصادی است، اگر دولت از این طریق کسری خود را جبران کند، از سوی دیگر نرخ خواهد کرد. در

بازارهای اقتصادی ما با یک دور مواجه هستیم، دولت می‌خواهد بودجه تأمین شده از طریق افزایش نرخ ارز را به عنوان مثال در پروژه‌های عمرانی استفاده کند. در حالی که افزایش نرخ ارز، هزینه‌های عمرانی را هم افزایش داده و این روند

یعنی تورم؛ بنابراین هیچ توجیهی ندارد دولت برای جبران کسری بودجه به دنبال بالا بردن نرخ ارز باشد.

در قانون بانکداری بدون ربا که در سال ۱۳۴۳ تصویب شده است، پیش‌بینی شده در بخش‌هایی مانند پتروشیمی که بخش خصوصی به تنهایی نتوانان از سرمایه‌گذاری است، بانک‌ها می‌توانند ورود کرده و سرمایه‌گذاری مستقیم انجام دهند، اما بعد از به بهره‌برداری رسیدن طرح، سهام

آن را باید به مردم واگذار کند. در مشارکت حقوقی نیز بانک‌های می‌توانستند در ۴۶ درصد شراکت داشته باشند.

در این شرط که به محض رسیدن طرح به مرحله بهره‌برداری، سهام آن به بخش خصوصی واگذار شود، اما متأسفانه بانک‌های ما طی دهه‌های گذشته حاضر به واگذاری سهام مدیریتی خود به مردم نشده‌اند.